

Raportul Național
privind punerea în aplicare a prevederilor Convenției
Consiliului Europei privind accesul la documentele
oficiale

Noiembrie 2021

I. INFORMAȚII GENERALE.

1. Acest raport a fost elaborat în conformitate cu exigențele stabilite prin Ghidul de pregătire a raportului național de către Statele-membre semnatare a Convenției Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale (CETS n° 205) DGI(2020)20 din 02/02/2020 și Raportul Explicativ la Convenția Convenției Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale și se concentrează pe informațiile privind măsurile legislative și de altă natură, pe care statul Republica Moldova le-a adoptat pentru implementarea acestei Convenții.

2. Raportul a fost elaborat de către Cancelaria de Stat (Direcția coordonare în domeniul drepturilor omului și dialog social/ **Secretariatul Consiliului Național pentru drepturile omului**) cu contribuția următoarelor autorități și instituții: Parlamentul Republicii Moldova, Președinția Republicii Moldova, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Mediului, Ministerul Economiei, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Apărării, Agenția Relații Interetnice, Consiliul Superior al Magistraturii, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Consiliul Audiovizualului, Autoritatea Națională de Integritate, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Biroul politici de reintegrare, Biroul relații cu diaspora, Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, Agenția Servicii Publice, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Conturi, Agenția de Administrare a instanțelor judecătorești, Autoritatea Națională de Integritate, Agenția „Moldsilva”, Comisia Națională a Pieței Financiare, Inspectoratul Național de Probațiune.

3. **Pe lângă consultările interministeriale, au fost organizate consultări extinse cu instituțiile naționale de protecție a drepturilor omului și organizațiile societății civile în procesul de elaborare a raportului. Recomandările și sugestiile primite au fost evaluate și discutate cu atenție înainte de a compila versiunea finală a raportului.**

II. MĂSURI LEGISLATIVE ȘI DE ALTĂ NATURĂ ADOPTATE PENTRU IMPLEMENTAREA CONVENȚIEI

A. Cadrul legal și instituțional al Republicii Moldova privind accesul la documentele oficiale

Articolul 1 – Prevederile generale

1.1 Referitor la definirea noțiunilor ce se conțin în cadrul art. 1 al Convenției Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale, semnată la Tromsø, 18 iunie 2009, potrivit art. 5 și 6 ale Legii nr. 982/2000 privind accesul la informație (în continuare – Legea nr. 982/2000) notăm următoarele noțiuni similare:

• **informații oficiale** sunt toate informațiile aflate în posesia și la dispoziția furnizorilor de informații, care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept. Potrivit art. 6 alin. (2) 1) lit. e), documentele purtătoare de informații sînt, de asemenea, considerate orice alt înregistrator de informație apărut ca rezultat al progresului etnic;

• **furnizori de informații** (posesori ai informațiilor oficiale) sunt subiecții obligați să furnizeze solicitanților informațiile oficiale. În acest caz, în condițiile prezentei legi, acești subiecți sînt:

a) autoritățile publice centrale și locale - autoritățile administrației de stat, prevăzute în Constituția Republicii Moldova și anume: Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Guvernul, administrația publică, autoritatea judecătorească;

b) instituțiile publice centrale și locale - organizațiile fondate de către stat în persoana autorităților publice și finanțate de la bugetul de stat, care au ca scop efectuarea atribuțiilor de administrare, social-culturale și altor atribuții cu caracter necomercial;

c) persoanele fizice și juridice care, în baza legii sau a contractului cu autoritatea publică ori instituția publică, sînt abilitate cu gestionarea unor servicii publice și culeg, selectează, posedă, păstrează, dispun de informații oficiale.

Articolul 2 – Dreptul la accesul informațiilor oficiale

2.1 Potrivit art. 3 al Legii nr. 982/2000 cadrul legal ce se referă la subiectul garantării accesului la informație, este constituit din legea citată, Constituția Republicii Moldova, tratatele și acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și prevederile altor acte normative care reglementează raporturile ce țin de accesul la informație.

2.2 Dreptul garantării accesului la informații oficiale este consacrat în Constituția Republicii Moldova prin prisma art. 34 alin. (1) unde se menționează că dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. La art. 4 a Legii nr. 982/2000 este redat că oricine, în condițiile prezentei legi, are dreptul de a căuta, de a primi și de a face cunoscute informațiile oficiale. Astfel, pot solicita informații oficiale, în condițiile prezentei legi:

- a) orice cetățean al Republicii Moldova;
- b) cetățenii altor state, care au domiciliul sau reședința pe teritoriul Republicii Moldova;
- c) apatrizii stabiliți cu domiciliul sau cu reședința pe teritoriul Republicii Moldova.

2.3 Referitor la garantarea dreptului invocat supra indiferent de utilizarea informațiilor primite de la furnizorii de informații, art. 10 alin. (3) al Legii nr. 982/2000 stipulează că orice persoană care solicită acces la informații în conformitate cu prezenta lege este absolvită de obligația de a-și justifica interesul pentru informațiile solicitate.

2.4 Încălcarea legislației privind accesul la informație și cu privire la petiționare prin stabilirea unor sancțiuni este prevăzută în art.71 din Codul contravențional, nr.218/2008.

(1) Încălcarea intenționată a dispozițiilor legale privind accesul la informație sau a celor cu privire la petiționare se sancționează cu amendă de la 9 la 15 unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 18 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție

de răspundere.

(2) Prezentarea, la solicitare, a unui răspuns cu date vădit eronate se sancționează cu amendă de la 27 la 33 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

2.5 Sancțiunile privind încălcarea intenționată a legislației privind accesul la informație sunt prevăzute în art.180 din Codul penal al Republicii Moldova, nr.985/2002.

2.6 Alte prevederi cu referire la garantarea dreptului de acces la documentele oficiale sunt regăsite în următoarele documente legale:

- Codul Administrativ, Cod nr.116/2018;
- Legea nr.982/2000 privind accesul la informație;
- Legea cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public, nr.305/2012;
- Legea privind transparența în procesul decizional, nr.239/2008;
- Legea nr.91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic;
- Legea nr.71/2007 cu privire la registre;
- Legea nr.880/1992 privind Fondul Arhivistic al Republicii Moldova
- Hotărârea Guvernului nr. 188/2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet;
- Hotărârea Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional
- Hotărârea Guvernului nr. 618/1993 pentru aprobarea Regulilor de întocmire a documentelor organizatorice și de dispoziție și Instrucțiunii-tip cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în organele administrației publice centrale de specialitate și ale autoadministrării locale ale Republicii Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr.208/1995 privind ținerea lucrărilor de secretariat referitoare la petițiile persoanelor fizice și juridice, adresate organelor de stat, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor Republicii Moldova
- Dispoziția Guvernului nr. 43/2011 privind portalul datelor guvernamentale cu caracter public www.date.gov.md.
- Hotărârea nr.1/2007 a Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la examinarea cauzelor privind accesul la informațiile oficiale;

2.7 La categoria documentelor internaționale relevante care reglementează accesul la informațiile de interes public, se menționează:

- Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată la New York la 10.12.1948 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.217/1990;
- Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat de către Adunarea Generală a ONU la 16.12.1966 și ratificat de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.217/1990;
- Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale (încheiată la Roma la 04.11.1950 și ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.1298/1997;

- Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31.10.2003 și ratificată de Republica Moldova prin Legea nr.158/2007;
- Convenția Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale, ratificată prin Legea Republicii Moldova nr.217/2013;
- Convenția privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului, semnată la Aarhus, Danemarca, la 25.06.1998, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.346/1999;
- Rezoluția 1954(2013) a Adunării parlamentare a Consiliului Europei privind securitatea națională și accesul la informații;
- Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei Rec(2002) privind accesul la documentele oficiale, adoptată la 21.02.2002;
- Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei nr.19 privind accesul la informația deținută de autoritățile publice, adoptată la 25.11.1981;
- Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei nr.1037 privind protecția datelor și dreptul la informație, adoptată la 03.07.1986;
- Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date;
- Principiile globale privind dreptul la informație și securitatea națională (Principiile TSHWANE) din 12 iunie 2013;
- Principiile de la Johannesburg privind siguranța națională, libertatea de exprimare și accesul la informație, adoptate la 1 octombrie 1995.

2.8 O relevanță definitorie pentru implementarea Legii privind accesul la informație o are Hotărârea nr.19/2015¹ a Curții Constituționale pentru interpretarea art.34 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova (accesul la informație), unde Înalta Curte de Jurisdicție Constituțională a interpretat normele Legii fundamentale, și anume:

„31. Curtea menționează că, potrivit articolului 34 alin. (1) și (2) din Constituție, dreptul persoanei de acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. Potrivit competențelor ce le revin, autoritățile publice sânt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor cu privire la treburile publice și la problemele de interes personal.

32. Curtea reține că dreptul de acces la orice informație vizează modul, mijloacele și condițiile în care se realizează administrarea treburilor de stat și dreptul de a difuza astfel de informații. [...] 34. Curtea notează că dreptul la informație este dreptul de a solicita informații de la autoritățile și instituțiile publice. Acest drept comportă două aspecte: dreptul de a solicita și dreptul de a primi informații.

35. În acest sens, Curtea menționează că orice autoritate și/sau instituție publică este obligată să ofere informațiile solicitate, atât timp cât nu există un motiv legitim de a refuza aceste solicitări.

36. Curtea reține că dreptul la informație cuprinde următoarele elemente:

¹ Hotărârea nr.19/2015 a Curții Constituționale pentru interpretarea art.34 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova (accesul la informație) - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=89709&lang=ro

- dreptul persoanei, al unei organizații sau entități legale de a solicita informații de interes public de la autoritățile și instituțiile publice fără a demonstra interesul legal care stă la baza solicitării;
- dreptul persoanei de a solicita informații cu caracter personal de la autoritățile și instituțiile publice;
- obligația autorității sau instituției publice de a răspunde sau de a oferi informațiile solicitate, fapt care presupune existența unor mecanisme pentru gestionarea solicitărilor și limite de timp pentru oferirea răspunsurilor la aceste solicitări;
- existența unor excepții, care să permită abținerea de la prezentarea anumitor categorii de informații. Aceste excepții includ protecția securității naționale, a relațiilor internaționale, a vieții private a persoanelor, a confidențialității comerciale, a ordinii publice și a punerii în aplicare a legii, precum și refuzul de a prezenta informațiile primite în condiții de confidențialitate sau cele care rezultă din discuțiile interne. Pentru a putea fi invocate, excepțiile trebuie să justifice existența unui prejudiciu pentru interesul public, în cazul în care informațiile ar fi comunicate;
- existența unor mecanisme de contestare pentru solicitanții de informații, în cazul în care autoritățile și instituțiile publice refuză să le prezinte;
- existența unor remedii externe în cazul refuzului de a prezenta informațiile (de obicei, instanțele ordinare);
- condiția ca autoritățile și instituțiile publice să comunice din oficiu anumite tipuri de informații despre structura lor, regulile și activitățile acestora.

37. Curtea reține că dreptul la informație **este o precondiție pentru exercitarea altor drepturi**, și anume a drepturilor politice, economice și sociale; a dreptului la protecția vieții private, a dreptului de a lua parte la treburile publice, a dreptului la un proces echitabil etc. [...]

Potrivit interpretării Curții Constituționale, în sensul art.34 alin.(3) din Constituție:

- restrângerea dreptului la informație poate avea loc doar atunci când are la bază un scop real și justificat de protecție a unui interes legitim privind protecția cetățenilor sau siguranța națională, iar interesul public pentru aflarea informației nu prevalează;
- orice restrângere a accesului la informație, inclusiv categoriile de informații, specifice și limitate, care nu pot fi dezvăluite în vederea protecției cetățenilor sau siguranței naționale, trebuie să fie prevăzută de lege și necesară într-o societate democratică pentru protecția unui interes legitim;
- justificarea interesului legitim se fundamentează pe gravitatea prejudicierii acestuia în cazul publicării unor informații, autoritățile publice urmând să demonstreze că divulgarea informației ar amenința în mod grav protecția cetățenilor sau siguranța națională.”

Articolul 3 – Îngrădirile posibile a dreptului la accesul informațiilor oficiale

3.1 Îngrădirile dreptului la accesul informațiilor oficiale se conțin la art. 7 al Legii nr. 982/2000. Astfel, exercitarea dreptului de acces la informație poate fi supusă doar restricțiilor reglementate prin lege organică și care corespund necesităților:

a) respectării drepturilor și reputației altei persoane;

b) protecției securității naționale, ordinii publice, ocrotirii sănătății sau protecției moralei societății. Accesul la informațiile oficiale nu poate fi îngrădit, cu excepția:

- a) informațiilor atribuite la secret de stat, reglementate prin lege organică, a căror divulgare neautorizată sau pierdere poate aduce atingere intereselor și/sau securității Republicii Moldova;
- b) informațiilor confidențiale din domeniul afacerilor, prezentate instituțiilor publice cu titlu de confidențialitate, reglementate de legislația privind secretul comercial, și care țin de producție, tehnologie, administrare, finanțe, de altă activitate a vieții economice, a căror divulgare (transmitere, scurgere) poate atinge interesele întreprinzătorilor;
- c) informațiilor cu caracter personal, a căror divulgare este considerată drept o imixtiune în viața privată a persoanei, protejată de legislația privind protecția datelor cu caracter personal;
- d) informațiilor ce țin de activitatea operativă și de urmărire penală a organelor de resort, dar numai în cazurile în care divulgarea acestor informații ar putea prejudicia urmărirea penală, interveni în desfășurarea unui proces de judecată, lipsi persoana de dreptul la o judecare corectă și imparțială a cazului său, ori ar pune în pericol viața sau securitatea fizică a oricărei persoane - aspecte reglementate de legislație;
- e) informațiilor ce reflectă rezultatele finale sau intermediare ale unor investigații științifice și tehnice și a căror divulgare privează autorii investigațiilor de prioritatea de publicare sau influențează negativ exercitarea altor drepturi protejate prin lege.

3.2 Limitările exercitării prezentului drept poate fi supusă unor restricții pentru motive specifice, ce corespund principiilor dreptului internațional, inclusiv pentru apărarea securității naționale sau vieții private a persoanei, potrivit art. 4 al Legii nr. 982/2000. Același principiu este expus și în cuprinsul art. 34 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova potrivit căruia dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a cetățenilor sau siguranța națională.

3.3 Reieșind din prevederile art. 7 și 11 alin. (1) pct. 3) al Legii nr. 982/2000 printre obligațiile furnizorului de informații se enumeră respectarea limitărilor accesului la informație, prevăzute de legislație, în scopul protejării informației confidențiale, vieții private a persoanei și securității naționale, care prin prisma prevedzuerilor indicate supra indică spre obligația furnizorului de informații de a îngrați dreptul solicitantului de informații la accesul informațiilor oficiale

3.4 În conformitate cu art. 7 a legii pre-notate nu se vor impune restricții ale libertății de informare decât dacă furnizorul de informații poate demonstra că restricția este reglementată prin lege organică și necesară într-o societate democratică pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei sau protecției securității naționale și că prejudiciul adus acestor drepturi și interese ar fi mai mare decât interesul public în cunoașterea informației.

3.5 Reglementări privind îngrădirile posibile a dreptului la accesul informațiilor oficiale pot fi identificate în jurisprudența Curții Constituționale și anume în hotărârea nr.16/2016² care a statuat că:

² Hotărârea nr.16/2016 privind excepția de neconstituționalitate a art.10 alin. (4) din Legea nr.151/2015 cu privire la Agentul guvernamental (accesul la informație)
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=93680&lang=ro

„51. Curtea a reținut anterior că dreptul la informație poate fi supus unor excepții, care să permită abținerea de la prezentarea anumitor categorii de informații. Aceste excepții includ protecția securității naționale, a relațiilor internaționale, a vieții private a persoanelor, a confidențialității comerciale, a ordinii publice și a punerii în aplicare a legii, precum și refuzul de a prezenta informațiile primite în condiții de confidențialitate sau cele care rezultă din discuțiile interne. Pentru a putea fi invocate, excepțiile trebuie să justifice existența unui prejudiciu pentru interesul public, în cazul în care informațiile ar fi comunicate (HCC nr.19/2015). [...]

63. Întrucât acest drept [accesul la informație] nu este absolut, pe cale de consecință, se impune examinarea respectării principiului proporționalității în speță, o cerință imperativă, necesar a fi respectată în cazurile de restrângere a exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, prevăzută de art. 54 alin. (2) din Constituție.

64. De asemenea, pentru a fi compatibilă cu prevederile constituționale menționate, o astfel de restricție sau ingerință trebuie să fie „prevăzută de lege”, să urmărească unul sau mai multe scopuri legitime, dintre cele enumerate în alineatul doi, și să fie „necesară într-o societate democratică”, în vederea realizării scopurilor respective.

65. Prin urmare, Curtea va efectua testul de proporționalitate, ca o metodă logică prestabilită, destinată să identifice dacă dreptul pretins a fi încălcat a suportat o atingere ce depășește limitele impuse de Constituție.

66. Conform testului de proporționalitate, restricția prevăzută de norma contestată trebuie să urmărească în mod obiectiv un scop legitim, să fie indispensabilă pentru îndeplinirea scopului respectiv și proporțională - pentru a asigura un just echilibru între interesele concurente.”

Articolul 4 – Cerere pentru accesul informațiilor oficiale

4.1 A se vedea pct. 2.3.

4.2 Potrivit art. 12 al Legii nr. 982/2000 informațiile oficiale sunt puse la dispoziția solicitanților în baza unei cereri scrise sau verbale. Cererea scrisă, pe lângă celelalte elemente, urmează să conțină date de identificare ale solicitantului.

4.3 În conformitate cu articolul menționat supra în vederea primirii accesului la informații, solicitantul urmează să depună o cerere verbal sau scrisă. Astfel, cererea scrisă va conține:

- a) detalii suficiente și concludente pentru identificarea informației solicitate (a unei părți sau unor părți ale acesteia);
- b) modalitatea acceptabilă de primire a informației solicitate;
- c) date de identificare ale solicitantului.

4.4 În situația depunerii unei cereri verbale, ea urmează a fi depusă în cazul în care este posibil răspunsul pozitiv, cu satisfacerea imediată a cererii de furnizare a informației. În cazul în care furnizorul intenționează să refuze accesul la informația solicitată, el va informa solicitantul despre aceasta și despre posibilitatea depunerii unei cereri scrise. Adicional, elaborarea și furnizarea unor

informații analitice, de sinteză sau inedite pot fi efectuate în baza unui contract între solicitant și furnizorul de informații, contra unei plăți negociabile, dacă furnizorul va fi disponibil și în drept să realizeze o asemenea ofertă.

Articolul 5 – Procesarea cererilor privind accesul la informații oficiale

5.1 Potrivit art. 15 al Legii nr. 982/2000 cererile scrise cu privire la accesul la informație vor fi înregistrate în conformitate cu legislația cu privire la registre și petiționare. Ele vor fi examinate și satisfăcute de funcționarii publici responsabili de furnizarea informațiilor. Deciziile funcționarilor publici urmează a fi ulterior comunicate solicitantului într-un mod ce ar garanta recepționarea și conștientizarea acestora. În cadrul satisfacerii cererii privind accesul la informație, furnizorii vor lua toate măsurile necesare pentru nedivulgarea informațiilor cu acces limitat, pentru protecția integrității informațiilor și excluderea accesului nesancționat la ele.

5.2 Reieșind din cele expuse la pct. 2.3 și din art. 4 alin. (3) al Legii nr. 982/2000 exercitarea acestui drept nu va implica în nici un caz discriminarea bazată pe rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau pe origine socială.

5.3 Cu privire la termenele de satisfacere a cererilor de acces la informație, potrivit art. 16 al Legii nr. 982/2000 informațiile, documentele solicitate vor fi puse la dispoziția solicitantului din momentul în care vor fi disponibile pentru a fi furnizate, dar nu mai târziu de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii de acces la informație. Termenul de furnizare a informației, documentului poate fi prelungit cu 5 zile lucrătoare de către conducătorul instituției publice dacă:

- a) cererea se referă la un volum foarte mare de informații care necesită selectarea lor;
- b) sînt necesare consultații suplimentare pentru a satisface cererea.

Adițional, autorul cererii va fi informat despre orice prelungire a termenului de furnizare a informației și despre motivele acesteia cu 5 zile înainte de expirarea termenului inițial.

5.4 Cu referire la refuzul accesului la informație în conformitate cu art. 19 al Legii nr. 982/2000 refuzul de a furniza o informație, un document oficial va fi făcut în scris, indicându-se data întocmirii refuzului, numele persoanei responsabile, motivul refuzului, făcîndu-se în mod obligatoriu trimitere la actul normativ (titlul, numărul, data adoptării, sursa publicației oficiale), pe care se bazează refuzul, precum și procedura de recurs a refuzului, inclusiv termenul de prescripție. Totodată, furnizorii de informații nu pot fi obligați să prezinte probe ale inexistenței informațiilor nedocumentate.

Articolul 6 – Modalitățile accesului la informațiile oficiale

6.1 Reieșind din prevederile art. 13 al Legii nr. 982/2000, modalitățile accesului la informațiile oficiale sînt:

- a) audierea informației pasibile de o expunere verbală;
- b) examinarea documentului (unor părți ale acestuia) la sediul instituției;
- c) eliberarea copiei de pe documentul, informația solicitate (de pe unele părți ale acestora);

d) eliberarea copiei traducerii documentului, informației (unor părți ale acestora) într-o altă limbă decît cea a originalului, pentru o plată suplimentară;

e) expedierea prin poștă (inclusiv poșta electronică) a copiei de pe document, informație (de pe unele părți ale acestora), copiei de pe traducerea documentului, informației într-o altă limbă, la cererea solicitantului, pentru o plată respectivă.

Extrasele din registre, documente, informații (unele părți ale acestora), în conformitate cu cererea solicitantului, pot fi puse la dispoziția persoanei date, într-o formă rezonabilă și acceptabilă pentru aceasta, spre a fi:

a) examinate la sediul instituției;

b) dactilografiate, fotocopiate sau copiate într-o altă modalitate ce ar asigura integritatea originalului;

c) înscrise pe un purtător electronic, imprimate pe casete video, audio, alt purtător rezultat din progresul tehnic.

6.2 Potrivit art. 7 al legii menționate supra dacă accesul la informațiile, documentele solicitate este parțial limitat, furnizorii de informații sînt obligați să prezinte solicitanților părțile documentului, accesul la care nu conține restricții conform legislației, indicîndu-se în locurile porțiunilor omise una din următoarele sintagme: "secret de stat", "secret comercial", "informație confidențială despre persoană". Refuzul accesului la informație, la părțile respective ale documentului se întocmește cu respectarea prevederilor articolului 19 din Legea nr. 982/2000.

Articolul 7 – Taxe pentru accesul la informații oficiale

7.1 Prin prisma art. 20 al Legii nr. 982/2000 pentru furnizarea informațiilor oficiale pot fi percepute, în afara excepțiilor prevăzute de lege, plăți în mărimile și conform procedurii stabilite de organele reprezentative, acestea fiind vărsate în bugetul de stat. Mărimile plăților nu vor depăși mărimile cheltuielilor suportate de către furnizor pentru facerea copiilor, expedierea lor solicitantului și/sau pentru traducerea, la cererea solicitantului, a informației, documentului. Plățile pentru furnizarea informațiilor analitice, de sinteză sau inedite, executate la comanda solicitantului, se vor stabili conform contractului dintre solicitant și furnizorul de informații. (4) Vor fi puse, fără plată, la dispoziția solicitanților, informațiile oficiale care: a) ating nemijlocit drepturile și libertățile solicitantului;

b) sînt expuse oral;

c) sînt solicitate pentru a fi studiate la sediul instituției;

d) prin faptul că au fost furnizate, contribuie la sporirea gradului de transparență a activității instituției publice și corespunde intereselor societății.

7.2 Potrivit alin. (5) al articolului pre-notat în cazurile în care informația pusă la dispoziția solicitantului conține inexactități sau date incomplete, instituția publică este obligată să efectueze rectificările și completările respective gratuit, cu excepția cazurilor în care completarea informației implică eforturi și cheltuieli considerabile care n-au fost prevăzute și taxate la eliberarea primară a informațiilor. Totodată, instituția publică va aduce la cunoștința solicitanților într-un mod cît mai adecvat și mai amănunțit posibil modalitatea de calculare a plăților pentru furnizarea informației

Articolul 8 – Procedura de revizuire

8.1 Potrivit art. 21 al Legii nr. 982/2000 persoana care se consideră lezată într-un drept sau interes legitim de către furnizorul de informații poate ataca acțiunile acestuia atât pe cale extrajudiciară, cât și direct în instanța de contencios administrativ competentă. Persoana, de asemenea, se poate adresa pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime Avocatului Poporului.

8.2 Referitor la tipul deciziilor pe care instanța de judecată le poate lua cu privire la lezarea dreptului persoanei la accesul informațiilor oficiale, potrivit art. 24 al Legii nr. 982/2000, în funcție de gravitatea efectelor pe care le-a avut refuzul nelegitim al funcționarului public, instanța decide aplicarea unor sancțiuni în conformitate cu legislația, repararea prejudiciului cauzat prin refuzul nelegitim de a furniza informații sau prin alte acțiuni ce prejudiciază dreptul de acces la informații, precum și satisfacerea neîntârziată a cererii solicitantului

8.3 Potrivit art. 22 al Legii nr. 982/2000 în cazul în care persoana consideră că drepturile sau interesele legitime în ceea ce privește accesul la informații i-au fost lezate, ea poate contesta acțiunile sau inacțiunea furnizorului de informații la conducerea acestuia și/sau la organul ierarhic superior al furnizorului în termen de 30 de zile de la data când a aflat sau trebuia să afle despre încălcare. Conducerea furnizorului de informații și/sau organul ierarhic superior al acestuia va examina contestările solicitanților de informații în decurs de 5 zile lucrătoare și va informa în mod obligatoriu petiționarul despre rezultatele examinării în decurs de 3 zile lucrătoare. Sesizările, prin care sînt atacate acțiunile sau inacțiunea organizațiilor care nu au organele lor superioare, sînt adresate direct instanței de contencios administrativ competente.

8.4 Potrivit art. 23 al Legii supra menționate, în cazul în care persoana care consideră că drepturile sau interesele legitime în ceea ce privește accesul la informație i-au fost lezate, precum și în cazul în care nu este satisfăcută de soluția dată de către conducerea furnizorului de informații sau de către organul ierarhic superior al acestuia, ea poate ataca acțiunile sau inacțiunea furnizorului de informații direct în instanța de contencios administrativ competentă. Sesizarea instanței de judecată se va efectua în termen de o lună de la data primirii răspunsului de la furnizorul de informații sau, în caz dacă nu a primit răspuns, de la data când trebuia să-l primească. Dacă solicitantul de informații a atacat anterior acțiunile furnizorului de informații pe cale extrajudiciară, termenul de o lună curge de la data comunicării răspunsului conducerii furnizorului de informații și/sau organului ierarhic superior al acestuia sau, în caz dacă nu a primit răspuns, de la data când trebuia să-l primească.

Articolul 9 – Măsuri suplimentare

9.1 Potrivit art. 34 al Constituției Republicii Moldova mijloacele de informare publică, de stat sau private, sînt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice. Printre obligațiile furnizorului de informații de a garanta liberul acces la informații conform Legii nr. 982/2000 se enumeră:

a) elaborarea, în conformitate cu prezenta lege, a regulamentelor cu privire la drepturile și obligațiile funcționarilor în procesul de furnizare a documentelor, informațiilor oficiale;

b) acordarea asistenței și sprijinului necesar solicitanților pentru căutarea și identificarea informațiilor; c) desfășurarea întrunirilor și ședințelor sale în mod public, în conformitate cu legislația.

Totodată, furnizorul de informații va publica sau va face în alt mod general și direct accesibile populației informațiile ce conțin:

- a) descrierea structurii instituției și adresa acesteia;
- b) descrierea funcțiilor, direcțiilor și formelor de activitate ale instituției;
- c) descrierea subdiviziunilor cu competențele lor, programului de lucru al acestora, cu indicarea zilelor și orelor de audiență a funcționarilor responsabili de furnizarea informațiilor, documentelor oficiale;
- d) deciziile finale asupra principalelor probleme examinate.

Adițional celor menționate supra, furnizorul de informații va proceda și la alte forme de informare activă a cetățenilor și a mijloacelor de informare în masă.

9.2 Potrivit Legii nr. 982/2000 în vederea efectuării procedurilor de furnizare a informațiilor oficiale cu această ocazie sunt numiți și instruiți funcționarii responsabili pentru realizarea acțiunii pre-notate;

9.3 În conformitate cu Constituția una din obligațiile ce le revin furnizorilor de informații este de a asigura informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal. Totodată, în calitate de măsuri pentru gestionarea informațiilor oficiale sunt de regulă efectuate următoarele:

- a) asigurarea unui spațiu amenajat pentru documentare, accesibil solicitanților;
- b) asigurarea accesului efectiv la registrele furnizorilor de informații, care vor fi completate în conformitate cu legislația cu privire la registre;
- c) asigurarea accesului efectiv, prin intermediul platformei de interoperabilitate, la registrele furnizorilor de informații, care vor fi completate în conformitate cu legislația cu privire la register.

Articolul 10 – Documente făcute publice la inițiativa autorităților publice

10.1 Potrivit art. 11 al Legii nr. 982/2000 în scopul asigurării transparenței activității instituțiilor, eficientizării accesului la informație, creării condițiilor pentru căutarea, identificarea operativă a documentelor și informațiilor, autoritățile publice, instituțiile publice vor edita, cel puțin o dată pe an, îndrumare ce vor conține liste ale dispozițiilor, hotărârilor, altor documente oficiale, emise de instituția respectivă, și domeniile în care poate furniza informații, vor pune la dispoziția reprezentanților mijloacelor de informare în masă date oficiale despre propria activitate, inclusiv despre domeniile în care poate furniza informații.

B. Propuneri legislative și/sau proiecte de legi propuse spre discuții publice sau înregistrate oficial

11.1 În conformitate cu Raportul de evaluare ex-post de impact asupra Legii nr. 982/2000 privind accesul la informație³ elaborat de către Parlamentul Republicii Moldova, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, pe parcursul anului 2020-2021 au fost propuse următoarele proiecte de legi în vederea implementării Convenției privind accesul la documentele oficiale:

- Proiectul de lege⁴ nr.237 din 11.06.2020 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Codul fiscal al RM- art.129; Legea privind accesul la informație - art.1*). Autorul proiectului de lege este deputat în cadrul Parlamentului Republicii Moldova. Potrivit notei informative, proiectul de lege are drept scop prevenirea corupției, combaterea evaziunii fiscale și sporirea transparenței și accesului la informație. Potrivit autorului, în baza exemplelor altor state care implementează instrumente de transparență fiscală, se propune ca informația despre impozitele achitate de persoanele fizice sau juridice să nu mai fie considerată secret fiscal. În esență, soluțiile legislative propuse de proiectul de lege se referă la exceptarea cuantumului contribuțiilor fiscale din definiția secretului fiscal, precum și includerea informației despre cuantumul contribuțiilor fiscale în obiectul de reglementare al Legii privind accesul la informație).
- Proiectul de lege⁵ pentru modificarea unor acte legislative (*Legea privind accesul la informație; Legea cu privire la libertatea de exprimare; Legea cu privire la secretul de stat; Codul contravențional; Codul administrativ ș.a.*). La data de 18 iunie 2020, Directorul executiv al Asociației Presei Independente, în contextul evaluării expost de impact a Legii privind accesul la informație, a transmis un proiect de lege care propune modificarea mai multor legi în scopul facilitării accesului la informația de interes public și nota informativă care argumentează necesitatea adoptării acestui proiect.

³ <https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=bTk8rg8l2jI%3d&tabid=104&language=ro-RO>

⁴ Proiectul de lege înregistrat în Parlament cu nr.237 din 11.06.2020 - <http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/5093/language/ro-RO/Default.aspx>

⁵ Proiectul a fost elaborat de experți ai Asociației Presei Independente cu sprijinul altor organizații neguvernamentale de media - Centrul pentru Jurnalism Independent și Asociația Presei Electronice. La fel, este de menționat că proiectul de lege a fost elaborat în cadrul proiectului „Suport pentru soluționarea problemelor prioritare ale domeniului massmedia”, implementat de Asociația Presei Independente în parteneriat cu alte organizații de media și finanțat de Fundația Soros-Moldova. Proiectul a fost definitivat de autorii nemijlociți ai proiectului: Tatiana Puiu, Stela Pavlov (Freedom House Moldova), Sergiu Bozianu (Asociația pentru Protecția Vieții Private), și are la bază inițiativa legislativă anterioară (proiectul de lege nr.290 din 26.07.2018, elaborat de organizațiile neguvernamentale de media în cadrul Grupului de lucru pentru îmbunătățirea legislației mass-media, care a activat în 2017- 2018 în Parlamentul Republicii Moldova), precum și propunerile Asociației pentru Protecția Vieții Private. Potrivit Asociației Presei Independente, la 29 mai 2020, a avut loc prezentarea și consultarea on-line a proiectului, la care au participat peste 40 de persoane, inclusiv juriști, jurnaliști, activiști, reprezentanți ai unor instituții publice, alte persoane interesate.

Potrivit notei informative, ajustarea legislației naționale la legislația europeană și internațională, precum și implementarea noilor reglementări țintește următoarele efecte:

- elaborarea unui cadru juridic suficient și eficient;
- asigurarea dreptului de a obține informații de interes public și contribuirea la valorificarea dreptului la libera exprimare;
- excluderea interpretării eronate a noțiunilor fundamentale care reglementează activitatea mass-media;
- asigurarea unui echilibru între dreptul la protecția datelor cu caracter personal și dreptul la libertatea de exprimare și de informare;
- excluderea situațiilor de interpretare eronată a dreptului la protecția datelor cu caracter personal în raport cu asigurarea dreptului la informație și dreptului la libertatea de exprimare.

Proiectul legii vizează operarea unor amendamente în 10 acte legislative, după cum urmează:

1. Legea nr.982/2000 privind accesul la informație;
2. Legea nr.642/2010 cu privire la libertatea de exprimare;
3. Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal;
4. Codul contravențional, aprobat prin Legea nr.218/2008;
5. Legea nr.245/2008 cu privire la secretul de stat;
6. Abrogarea Legii presei nr.243/1994;
7. Codul administrativ, aprobat prin Legea nr.116/2018;
8. Legea nr.1543/1998 cadastrului bunurilor imobile;
9. Legea nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate ;
10. Codul civil, aprobat prin Legea nr.1107/2002.

În partea ce ține de Modificările propuse la Legea privind accesul la informație, acestea sunt axate, în special, pe:

- instituirea unor garanții suficiente de control și de răspundere pentru încălcarea sau împiedicarea valorificării dreptului de acces la informație de interes public;
- crearea unor mecanisme de responsabilizare a actorilor implicați în procesul de exercitare și valorificare a acestui drept fundamental.

Instituirea unui mecanism de control, prevenție și sancționare capătă o deosebită importanță, în special, în lumina practicilor administrative actuale de sfidare a prevederilor legale în materie de acces la informație de către furnizori.

Concepția națională de dezvoltare a mass-media din Republica Moldova, adoptată la data de 20 aprilie 2018, remarcă importanța transpunerii plenare în practică a normelor constituționale în domeniul libertății presei și a libertății de exprimare prin intermediul mass-media. Premisa substituirii noțiunii de „informații oficiale” cu cea de „informații de interes public” constă în oportunitatea uniformizării terminologice a prevederilor legale, precum și în necesitatea ralierei textului legii supus modificării, la prevederile art.34 alin.(1) din Constituție, având următorul conținut: ”dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit”.

Lipsa unei enumerări detaliate și exhaustive a categoriilor de furnizori de informație, constituie un vid legal ce se propune a fi suplinat prin intermediul prezentei Legi.

Necesitatea operării acestor modificări este determinată de constituirea unor practici vicioase de acordare a refuzului în furnizarea informațiilor de interes public de către subiecții de drept, ce se încadrează, în virtutea caracteristicilor activităților pe care le desfășoară și a modului de finanțare, în categoria furnizorilor de informație.

Modificările propuse au menirea de a exclude incertitudinile legate de definirea întinderii cercului de subiecți – furnizori de informații și de a contracara actualele practici defectuoase generate de această lacună legislativă. Aceste completări sunt justificate prin necesitatea:

- creșterii nivelului de transparență a activității desfășurate de către furnizorilor de informații;
- sporirii gradului de accesibilitate la informația de interes public prin intermediul paginilor web ale furnizorilor de informații;

- stabilirii cerințelor minime obligatorii privind paginile web ale furnizorilor de informații. În continuare, pentru a concilia dreptul de acces la informație și dreptul la protecția datelor cu caracter personal, dar și a facilita accesul instituțiilor mass-media la datele cu caracter personal de interes public, în textul legii se propune a fi introdusă noțiunea de „date cu caracter personal de interes public” care se referă la informațiile ce vizează: averile și interesele personale, conflictele de interese, pregătirea și parcursul profesional, activitatea administrativă și modul de exercitare a sarcinilor și atribuțiilor de serviciu, gestionarea proprietăților și/sau a banilor publici, finanțarea partidelor politice, măsurile de constrângere în ordine penală și/sau contravențională în care sunt vizate persoana publică, persoana care exercită funcții publice, beneficiarii efectivi sau a faptelor de interes public în care a fost implicată persoana.

Subsecvent, proiectul conține cerințe de formă și procedură față de cererile de acces la datele cu caracter personal de interes public, termenele de examinare, dar și garanții adecvate în cazul instituțiilor mass-media, pentru ca acestea să nu poată fi persecutate și intimidat nejustificat, în cazul realizării unor investigații jurnalistice sau a unor produse mediatice de interes public.

C. Alte măsuri practice în vederea implementării Convenției privind accesul la documente oficiale

Articolul 1 – Prevederile generale

12.1 În contextul asigurării implementării prevederilor Rezoluției Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind procedura de alegere a membrilor Grupului de specialiști privind accesul la documentele oficiale, a demarat concursul național de selectare a reprezentanților naționali. Concursul național a avut loc în baza Regulamentului cu privire la modul de organizare și desfășurare a concursului național pentru desemnarea candidaților din partea Republicii Moldova în vederea suplinirii postului de membru al Grupului de specialiști al Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale, elaborat de către MAEIE și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 170 din 8 septembrie 2021.

12.2 Guvernarea deschisă reprezintă o caracteristică esențială a unui stat democratic și un factor important în modernizarea activității publice, iar aderarea Republicii Moldova încă din anul 2012 la Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă – o inițiativă a statelor lumii care a fost lansată în anul 2011 în cadrul Adunării generale a ONU în vederea promovării transparenței, combaterii corupției și utilizării noilor tehnologii pentru a consolida guvernarea și dialogul cu cetățenii – a exprimat dorința de a angaja politici necesare pentru un executiv mai deschis și mai transparent, mai responsabil și mai eficient. Aceste deziderate s-au reflectat în angajamentele asumate de Guvernul Republicii Moldova prin cele patru planuri de acțiuni implementate până în prezent, începând cu anul 2012 și s-au concretizat prin măsuri privind deschiderea datelor publice, modernizarea serviciilor publice prin valorificarea potențialului tehnologic și al inovațiilor, încurajarea dialogului și colaborarea permanentă între instituțiile publice și societatea civilă.

Cancelaria de Stat a elaborat rapoartele de monitorizare și evaluare a Planului de acțiuni pentru o guvernare deschisă pe anii 2019-2020, care pot fi accesate pe pagina web oficială a Cancelariei de Stat⁶.

12.3 Perioada de implementare a viitorului document pentru o guvernare deschisă este preconizată pentru 4 ani, condiționată de *prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice*. Totodată, Programul se propune a fi implementat în două etape: 2021-2022 și 2023-2024. Această periodicitate este dictată de regulile și standardele Parteneriatului pentru guvernare deschisă (în continuare OGP), conform cărora guvernele partenere prezintă angajamentele față de OGP sub forma planurilor de acțiuni pentru următorii doi ani.

12.4 Legea privind transparența în procesul decizional nr.239/2008, constituie legea cadru menită să stabilească principiile și cerințele de bază privind informarea, consultarea și participarea sectorului asociativ, a cetățenilor și altor părți interesate de procesul de elaborare și adoptare a deciziilor de către autoritățile publice. Scopul implicării publicului în procesul decizional constă în a îmbunătăți calitatea deciziilor adoptate și legitimitatea socială a acestora. Antrenarea în procesul de elaborare a actelor normative a organizațiilor nonguvernamentale, a diferitor grupe interesate din toate sectoarele contribuie la echilibrarea documentelor strategice, elaborate în corespundere cu interesele comunității și a societății în ansamblu. Asigurarea transparenței multilaterale de către autoritățile publice conduce în mod sigur la creșterea responsabilității, performanței și încrederii în sectorul public. Actul normativ subordonat legii vizate ce reglementează procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor este Hotărârea Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional.

Astfel, potrivit pct.2 al acestei hotărâri, Cancelaria de Stat, ministerele, alte autorități administrative centrale și serviciile publice desconcentrate ale acestora:

1. vor actualiza procedurile interne referitoare la transparența în procesul decizional;
2. vor desemna responsabili de coordonare a procesului de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional;

⁶ <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/rapoarte-0>

3. vor institui linia telefonică instituțională de informare a societății civile;
4. vor elabora, vor actualiza și vor publica lista organizațiilor neguvernamentale pe domenii de activitate.

12.5 În vederea asigurării transparenței în procesul decizional, pe pagina web oficială a ministerelor și autorităților publice centrale, la compartimentul Transparență decizională, sunt plasate rezultatele consultărilor publice. Totodată, asigurarea transparenței decizionale de către APC este monitorizată de către Cancelaria de Stat (CS), cu elaborarea unui raport anual în acest sens. Rapoartele de monitorizare menționate sunt elaborate în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.967/2016 și plasate pe pagina web oficială a CS la compartimentul Transparență decizională, rubrica Rapoarte⁷.

12.6 Pe parcursul anului 2021, au fost desfășurate 40 ședințe ale Guvernului. Pentru fiecare ședință s-a asigurat pregătirea și expedierea către toți participanții a Ordinilor de zi, proceselor-verbale și materialelor aferente. În aceeași perioadă, au avut loc 34 de Ședințele ale secretarilor generali, organizate săptămânal (în regim on-line). În vederea asigurării bunei desfășurări a acestor ședințe, au fost întocmite și expediate electronic participanților la ședință, 34 Ordini de zi cu materialele aferente și 34 procese-verbale, inclusiv indicațiile aferente.

12.7 Pe parcursul anului 2021, Cancelaria de Stat a recepționat spre înregistrare **643** proiecte de acte normative, dintre care, 99 au fost restituite autorităților pentru aducere în conformitate cu cerințele Regulamentului Guvernului. În procedură (atribuirea numărului unic de înregistrare) au fost acceptate 544 proiecte de acte normative. Pentru asigurarea principiului transparenței în procesul decizional, Ordinile de zi și proiectele actelor normative de pe agenda ședinței secretarilor generali și ședinței Guvernului au fost plasate pe site-ul Cancelariei de Stat, și respectiv, a Guvernului.

12.8 Pentru evaluarea necesităților populației privind datele guvernamentale deschise, comunicăm că Ministerul Finanțelor și Ministerul Economiei și Infrastructurii au elaborat sondaje publicându-le pe paginile web oficiale⁸. Totodată, în vederea evaluării necesităților populației privind datele guvernamentale deschise, ministerele utilizează rubrica „Participă” din cadrul platformei <https://date.gov.md>. Totodată, Biroul Național de Statistică consultă cu regularitate autoritățile publice și utilizatorii de date statistice privind necesitatea de informații statistice, în special în cadrul elaborării–Programului Anual al Lucrărilor Statistice, precum și în cadrul Consiliului Național de Statistică, care întrunește reprezentanți ai diferitor autorități publice, patronatelor, mediului academic și ai societății civile.

12.9 În vederea executării prevederilor Legii nr. 305/2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public pentru asigurarea accesului publicului la documentele destinate reutilizării,

⁷ <https://cancelaria.gov.md/ro/advanced-page-type/rapoarte-0>

⁸ <https://mf.gov.md/ro> și <https://mei.gov.md/>

conform Metodologiei publicării datelor guvernamentale deschise, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 701/2014, ministerele și alte autorități publice centrale asigură publicarea și actualizarea seturilor de date pe portalul www.date.gov.md. În total sunt disponibile 1136 seturi de date (cu 13 seturi de date mai mult în anul 2020 decât în anul 2019). Administrarea portalului este asigurată de către I.P. Agenția de Guvernare Electronică⁹, din subordinea Cancelariei de Stat. Fiind instituția responsabilă de inovațiile digitale și gestionarea schimbului de date în sectorul public, AGE a dezvoltat o nouă versiune a Portalului date.gov.md, lansată în noiembrie 2019, extinzând semnificativ și perfecționând funcționalitățile acestuia.

Articolul 2 – Dreptul la accesul informațiilor oficiale

13.1 Toate instituțiile naționale se ghidează în activitatea lor de legile în domeniu privind accesul la documente oficiale dar și de legile, hotărârile, ordinele specifice domeniului de activitate după cum urmează.

13.2 Agenția Națională pentru Reglementare Energetică, în conformitate cu art.16 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică prezintă informațiile la solicitare, cu excepția informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv a informațiilor care constituie secret comercial. Informația din registrele de licențiere, pe lângă faptul că este publicată pe pagina web, se prezintă deasemenea la cerere.

13.3 Casa Națională de Asigurări Sociale, operează cu documente oficiale care sunt accesibile pe pagina web-oficială¹⁰, suplimentar seturile de date cu caracter public gestionate de către Casa Națională de Asigurări Sociale se publică și se actualizează periodic pe portalul guvernamental unic de date deschise.¹¹

13.4 Casa Națională de Asigurări în Medicină se conduce în activitatea sa de legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală care a fost modificată în contextul asigurării dreptului de acces la documentele oficiale, după cum urmează:

1) *art. 5 a fost completat cu lit. h)* prevede reglementarea unui nou principiu, cel al transparenței¹². Prin prisma principiului transparenței, dreptul de acces la documentele oficiale (contracte, rapoarte) îl au subiecții AOAM și alte persoane interesate.

2) *art. 12 alin. (3) a fost completat cu lit. g)* prevede obligația CNAM de a publica pe pagina sa web¹³ a informațiilor oficiale.¹⁴ Deciziile integrale ale Consiliului de administrație al CNAM sunt

⁹ <https://egov.md/ro>

¹⁰ www.cnas.gov.md

¹¹ www.date.gov.md.

¹² „AOAM se gestionează transparent, prin informarea subiecților AOAM și a persoanelor interesate cu privire la executarea veniturilor și cheltuielilor”.

¹³ www.cnam.md

¹⁴ Contractele de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale), anexele la acestea și acordurile adiționale, contractele privind eliberarea medicamentelor compensate din fondurile AOAM și informația pentru fiecare contract privind achitarea sumelor compensate de către asigurator pentru anul precedent, precum și

obligatorii de a fi publicate, în termen de 15 zile lucrătoare din data ședinței Consiliului. Raportul anual privind executarea fondurilor AOAM se publică, de asemenea, în termen de 15 zile de la aprobarea lui de către Parlament.

Suplimentar, în conformitate cu Ordinul CNAM nr. 382-A din 31.12.2020, CNAM eliberează gratuit cetățenilor, în baza cererilor, depuse personal de către reprezentanții legali, adeverințe privind statutul de persoană asigurată în cadrul sistemului AOAM.

13.5 Activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, potrivit articolului 8¹ din Legea nr. 947-XIII/1996, este transparentă și se realizează, prin asigurarea accesului societății și al mass-mediei la informațiile privind activitatea Consiliului. În scopul asigurării și creșterii gradului de transparență a activității Consiliului Superior al Magistraturii, ședințele Plenului Consiliului Superior al Magistraturii sunt publice, fiind difuzate în regim on-line și înregistrate prin utilizarea mijloacelor audio-video. Astfel, toate ședințele Plenului CSM (24 dintre care 3 contramandate) au fost transmise on-line, fiind întocmite și publicate pe pagina oficială a CSM, 21 de sinteze ale ședințelor plene.¹⁵

Potrivit prevederilor art.23 din Codul de Procedură Civilă, în toate instanțele, ședințele de judecată sunt publice, cu excepțiile stabilite prin lege (ședințe închise: ex. participarea minorilor, secrete de stat). Președintele ședinței de judecată asigură publicarea tuturor actelor procedurale pe pagina web a instanței judecătorești la compartimentul cauzei respective în termen de 3 zile calendaristice de la emiterea actului procedural respectiv. Repartizarea aleatorie a dosarelor are loc prin programul automatizat - Programul integrat de gestionare a dosarelor (în continuare PIGD). Acest program este perfecționat permanent, acum fiind aplicat PIGD-5, urmare a colaborării între Consiliul Superior al Magistraturii și Programul pentru Justiție Transparentă. Tot prin acest program este asigurată înregistrarea audio a ședințelor de judecată, astfel că, părțile pe dosar au dreptul de a solicita înregistrarea pentru utilizare. Continuarea digitalizării arhivelor instanțelor de judecată constituie o etapă importantă în procesul de finalizare a automatizării activității instanțelor judecătorești și asigurarea unor servicii mai practice și utile pentru justițiabili și mai eficiente din punct de vedere al costurilor. În vederea facilitării accesului la documente oficiale ale Consiliului Superior al Magistraturii, s-a adoptat Regulamentul cu privire la serviciul de informare publică și relațiile cu mass-media aprobat prin Hotărârea CSM nr. 740131 din 15.10.2013 stabilește modul de organizare și desfășurare a activității serviciului responsabil în cadrul instanțelor judecătorești de informarea publică și relațiile cu mass-media.

contractele încheiate din mijloace financiare, altele decât cele din fondul de achitare a serviciilor medicale și farmaceutice, în termen de 15 zile lucrătoare de la data încheierii acestora;

- rapoartele semestriale privind mijloacele financiare achitate pentru medicamentele compensate, ce vor cuprinde informații privind toate medicamentele compensate eliberate de prestatorul de servicii farmaceutice în perioada de raportare, suma totală achitată de asigurator, denumirile comune internaționale (DCI), cu indicarea pentru fiecare DCI, a denumirii comerciale corespunzătoare, dozei, formei farmaceutice, a producătorului, a cantității compensate în unități nominale, a sumei compensate până în data de 15 a lunii următoare.

¹⁵ <https://www.csm.md/ro/>

13.6 Autoritatea Națională de Integritate, în vederea implementării eficiente a cadrului normativ național și internațional cu privire la asigurarea accesului la documentele oficiale, a elaborat și aprobat următoarele acte normative interne:

- Regulamentul cu privire la asigurarea transparenței în procesul decizional din cadrul ANI, aprobat prin Ordinul nr. 6 din 22.01.2018;
- Strategia de comunicare a Autorității Naționale de Integritate, aprobată prin Ordinul nr. 56 din 11.07.2018. Strategia prevede un ansamblu de acțiuni orientate spre asigurarea dialogului eficient cu societatea civilă în vederea promovării imaginii instituției și transparenței decizionale; stabilirea unui cadru conceptual pentru comunicarea instituțională și a priorităților în comunicare; identificarea mecanismelor practice de organizare și realizare a activităților de comunicare
- Regulamentul intern al Autorității Naționale de Integritate, revizuit prin Ordinul nr. 44 din 27.05.2020;

Totodată, în 2018, Autoritatea Națională de Integritate a revizuit formatul paginii oficiale¹⁶, dezvoltând secțiuni suplimentare dedicate accesului mai larg la informațiile de interes public și transparenței în procesul decizional, care se actualizează permanent și numărul de vizualizări ale acestora este de ordinul sutelor de mii anual.

13.7 Inspekția Financiară, în scopul implementării legislației naționale și internaționale privind accesul la documente oficiale a fost elaborat și aprobat prin Ordinul nr. 40-p din 01.04.2019 Regulamentul intern cu privire la procedurile de comunicare ale instituției.¹⁷

13.8 Serviciul Fiscal de Stat¹⁸, la data de 26.05.2021, a aprobat Ordinul SFS nr. 283 cu privire la aprobarea Regulamentului privind drepturile și obligațiile funcționarilor fiscali în procesul de furnizare a informațiilor oficiale

13.9 Curtea de Conturi a Republicii Moldova în asigurarea accesului la documente oficiale, conform art. 10 din Legea nr. 260/2019 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi (cu modificările și completările care au intrat în vigoare din 2021 prin Legea nr. 135/2019) numit „Transparență și responsabilitate” se prevede:

„În ceea ce privește obligația legală de a informa publicul, Curtea de Conturi oferă informațiile publice privind activitatea sa prin:

a) prezentarea de rapoarte Parlamentului și publicarea lor în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în cazurile prevăzute de prezenta lege;

a¹) publicarea hotărârilor sale asupra rapoartelor de audit în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

b) publicarea rapoartelor pe pagina sa web oficială în cazurile prevăzute de prezenta lege, precum și în alte surse de informare electronice;

c) conferințe de presă și alte forme de informare a publicului;

¹⁶ www.ani.md

¹⁷ <https://if.gov.md/>

¹⁸ <https://sfs.md/ro>

d) publicarea comunicatelor de presă și a oricăror altor informații stabilite de Curtea de Conturi cu excepția informațiilor și materialelor care conțin secret de stat, secret comercial sau alt secret protejat prin lege;

e) supunerea situațiilor sale financiare auditului extern și publicarea raportului de audit extern pe pagina sa web oficială¹⁹.”

13.10 Curtea de Conturi, în activitatea sa, se ghidează de Regulamentul privind utilizarea Sistemului Informațional „Registrul misiunilor de audit” aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 6 din 21.03.2016. Acest Regulament prevede modul de organizare și mecanismul de funcționare a resursei informaționale destinate evidenței misiunilor de audit în cadrul Curții de Conturi, care prezintă legătura directă cu interfața site-ului oficial al CCRM și asigură publicarea imediată a informațiilor referitoare la rapoartele de audit aprobate de Curtea de Conturi și nivelul, la zi, de implementare a recomandărilor emise. Conform prevederilor acestuia, pe pagina web, în cazul fiecărei hotărâri, sunt afișate situația privind executarea cerințelor și recomandărilor înaintate după examinarea raportului de audit respectiv și termenul de executare a acestora, cu posibilitatea de descărcare a răspunsului autorității responsabile de executare.

13.11 Biroul Național de Statistică, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.96/2010 cu privire la acțiunile de implementare a Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, a elaborat și aprobat un Regulament intern cu privire la procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor.

Articolul 3 – Îngrădirile posibile a dreptului la accesul informațiilor oficiale

14.1 Restricțiile generale în acordarea accesului la informații în cadrul *Agenției Naționale de Integritate* sunt supuse următoarelor categorii:

- informații atribuite la secret de stat, reglementate prin lege organică, a căror divulgare neautorizată sau pierdere poate aduce atingere intereselor și/sau securității Republicii Moldova;
- informații confidențiale din domeniul afacerilor, prezentate instituțiilor publice cu titlu de confidențialitate, reglementate de legislația privind secretul comercial, și care țin de producție, tehnologie, administrare, finanțe, de altă activitate a vieții economice, a căror divulgare (transmitere, scurgere) poate atinge interesele întreprinzătorilor;
- informații cu caracter personal, a căror divulgare este considerată drept o imixtiune în viața privată a persoanei, protejată de legislația privind protecția datelor cu caracter personal;
- informații ce țin de activitatea operativă și de urmărire penală a organelor de resort, dar numai în cazurile în care divulgarea acestor informații ar putea prejudicia urmărirea penală, interveni în desfășurarea unui proces de judecată, lipsi persoana de dreptul la o judecare corectă și imparțială a cazului său, ori ar pune în pericol viața sau securitatea fizică a oricărei persoane;
- aspecte reglementate de legislația în vigoare (menționate în capitolul A, art.3);

¹⁹ <https://www.ccrm.md/>

- informații ce reflectă rezultatele finale sau intermediare ale unor investigații științifice și tehnice și a căror divulgare privează autorii investigațiilor de prioritatea de publicare sau influențează negativ exercitarea altor drepturi protejate prin lege.

Articolul 4 – Cerere pentru accesul informațiilor oficiale

15.1 În cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, biroul de presă, reprezentat de către Serviciul diplomatie publică, comunicare strategică și interacțiune cu presa recepționează solicitările parvenite de la reprezentanții societății civile și le referă la subdiviziunile furnizor de informații (funcție care este partajată și de Secția managementul documentelor și arhivă diplomatică de stat, secția relații cu publicul din cadrul Direcției afaceri consulare, precum și Centrul de Apel al MAEIE). Practica descrisă vizează facilitarea recepționării mesajelor solicitanților și asigurarea transmiterii către subdiviziunea furnizor de informații. MAEIE desfășoară la necesitate și consultări publice deschise către toate părțile interesate, asigurând în contextul pandemiei, transmisiunea în direct al evenimentelor.

15.2 Cadrul normativ de examinare a cererilor de informație adresate Biroului Național de Statistică (BNS), pe lângă cadrul legal general, BNS se conduce și de Hotărârea Guvernului nr.935/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Biroului Național de Statistică. Solicitarea privind informațiile oficiale poate fi transmisă prin intermediul unui formular online, prin poștă electronică a BNS sau pe suport de hârtie, în adresa BNS. De asemenea, pentru solicitarea informației specifice, e.g. privind nivelului inflației, minimului de existență sau a salariului mediu există modele standard de solicitare, care pot fi descărcate de pe pagina Web a BNS și expediate on-line. Conform Legii privind accesul la informație, răspunsul la solicitare se expediază în decursul a 15 zile lucrătoare.

15.4 În cadrul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, în conformitate cu Ordinul 382-A din 31.12.2020, termenul de examinare a cererilor și eliberarea adeverințelor este de o zi lucrătoare sau în termen de 7 zile lucrătoare în cazul când adeverința este solicitată pentru prezentare peste hotarele țării. Alte solicitări sunt examinate conform legislației în vigoare.

Articolul 5 – Procesarea cererilor privind accesul la informații oficiale

16.1 În conformitate cu art. 7 din Legea nr. 982/2000 privind accesul la documentele oficiale, în cadrul instituțiilor publice centrale au fost înregistrate refuzuri privind accesul la documentele oficiale, după cum urmează (*Vezi Anexa nr. 1 „Diagrama nr. de refuzuri de acces la documente oficiale în anul 2020-2021”*):

- *Agencia Națională de Reglementare în Energetică*: 1 refuz, din motivul că titularul de licență solicita informații confidențiale din domeniul afacerilor, care puteau fi prezentate doar instituțiilor publice, cu titlu de confidențialitate;
- *Consiliul Audiovizualului din Republica Moldova*: 1 refuz, din cauza completării incorecte al formularului de solicitare a informației oficiale;

- *Autoritatea Națională de Integritate:* din numărul total de 267 solicitări de informații, înregistrate, pe parcursul anului 2020, în 211 cazuri s-a prezentat informația solicitată și în 56 de cazuri s-a refuzat. Din cele 56 de refuzuri motivate, 47 de cazuri - informațiile erau restricționate prin legi organice, 4 - au fost anonime și în 5 cazuri - nu au fost semnate în forma stabilită de legislația în vigoare.
- *Inspekția Financiară:* s-a admis unele cazuri de refuzuri de acces la informație pe motivul protejării datelor cu caracter personal conform Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Urmează a fi implementat un registru special pentru evidența cazurilor de refuz de acces la informație, în vederea implementării Convenției privind accesul la documentele oficiale.
- *Administrația Națională a Penitenciarelor:* în perioada anilor 2018 – 2021 împotriva sistemului administrației penitenciare au fost înaintate 9 acțiuni în instanța de judecată privind accesul la informație dintre care:
 - 5 cazuri – cererile cu privire la obligarea furnizării informației solicitate au fost respinse integral (prin hotărârile Curții Supreme de Justiție);
 - 1 caz – ANP a fost obligat în furnizarea informației solicitate;
 - 3 cazuri – se află în curs de examinare la Curtea de Apel Chișinău.
 Motivele refuzurilor au constat în: lipsa consimțământului subiectului de date, prezența datelor cu caracter personal, prezența datelor cu caracter secret.
- *Agencia Națională a Arhivelor:* pe parcursul anului 2021 a fost înregistrat un refuz parțial în eliberarea informației solicitate, confidențialitatea ei fiind garantată prin normele legislației muncii.
- *Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică:* Odată cu intrarea în vigoare a Convenției, în cadrul Instituției au fost înregistrate 5 refuzuri de acces la documentele oficiale, cauza fiind protejarea datelor cu caracter personal.

Articolul 7 – Taxe pentru accesul la informații oficiale

17.1 Taxele pentru solicitarea informațiilor oficiale sunt prevăzute și percepute în conformitate cu prevederile legislației în vigoare de către următoarele autorități publice:

Nr.ord	Instituția	Baza legală/ comentarii
1.	Agencia națională a Arhivelor	Taxele categoriile documentelor eliberate contra cost, sunt reglementate de Hotărârea Guvernului nr 339/2005 ²⁰ . Examinarea cererilor pentru eliberarea documentelor în regim de urgență nu este prevăzută, conform cadrului legal.
2.	Agencia Servicii Publice	Ordinul ASP nr.471 din 29.06.2021 Chișinău „Cu privire la aplicarea

²⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113629&lang=ro

		Nomenclatorul serviciilor prestate de către ASP și tarifelor la acestea, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.966/2020” ²¹
3.	Biroul Național de Statistică	Conform art.25 al Legii nr.93/2017 cu privire la statistica oficială, producătorii de statistici oficiale au dreptul să disemineze contra plată informații statistice elaborate în afara PLS, prin prelucrări speciale adiționale, la cererea utilizatorilor. Informația se furnizează contra plată, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.1403/2005 ²² cu privire la aprobarea Nomenclatorului și tarifelor serviciilor cu plată și a Regulamentului privind modul de formare și utilizare a mijloacelor speciale provenite din prestarea serviciilor cu plată de către Biroul Național de Statistică și subdiviziunile lui teritoriale. Tarifele la serviciile prestate cu plată sunt stabilite pe principii de non-profit, asigurând acoperirea cheltuielilor ce țin de colectarea, prelucrarea, sistematizarea informației statistice și alte costuri nefinanțate de la Bugetul de stat. Informația generală produsă de către BNS, în special cea care se cuprinde în Programul lucrărilor statistice (PLS), este diseminată în mod gratuit.
4.	Comisia Națională a „Pieței Financiare”	Taxele pentru ridicarea unor documente oficiale sunt stipulate în legile sectoriale: Legea nr. 171/2012 privind piața de capital, Legea nr.407/2006 cu privire la asigurări, Legea nr.1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară.
5.	Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală	Pct. 11 din Regulamentul privind accesul la informația deținută de către AGEPI, aprobat prin ordinul Directorului General al AGEPI nr.63 din 02.06.2009, prevede că după publicarea cererii asupra Obiecte de Proprietate Industrială (OPI), dosarul cererii

²¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=124770&lang=ro

²² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=8407&lang=ro

		poate fi deschis inspectării publice, în baza unei cereri scrise depuse la AGEPI, oricând în perioada procedurii de înregistrare a OPI sau după înregistrare. În astfel de cazuri se permite inspectarea documentelor, cu condiția achitării taxei stabilite, prin: a) eliberarea copiilor cererii asupra OPI; b) eliberarea copiilor certificatelor de înregistrare; c) eliberarea extraselor din registre; d) eliberarea copiilor altor documente, care au fost expediate oficial de către AGEPI în procesul examinării și înregistrării OPI.
--	--	---

Articolul 9 – Măsurile suplimentare

18.1 Instituțiile publice centrale utilizează sistemul de management a documentelor electronice „e-Management”, care este un sistem integrat de management al documentelor electronice ce pune la dispoziție funcționalități complete de salvare, arhivare, căutare, istoric, control, versionare, flux de aprobare și raportare. Sistemul asigură centralizarea și punerea la dispoziția întregii instituții a tuturor documentelor, indiferent de modul de intrare al acestora în sistem sau de natura acestora, fie ele simple documente de tip text, mesaje electronice, faxuri, documente scanate și chiar imagini, care stau la baza derulării activității. De asemenea, asigură organizarea riguroasă și controlul accesului la documentele din arhivă prin acordarea drepturilor stricte de acces. Accesul la documente se realizează în conformitate cu politica de securitate a informației instituționale și se adaptează la nevoile organizației.

18.2 Sistemul informațional automatizat „Registrul funcțiilor publice și al funcționarilor publici” aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 106/2014 (în continuare – Registru) este parte componentă a Resurselor informaționale de stat ale Republicii Moldova, destinat colectării, stocării, actualizării și analizei datelor despre funcțiile publice, posturile și personalul din autoritățile publice centrale și locale, furnizării informației privind structura scriptică a autorităților publice de toate nivelurile, funcțiile publice și posturile acestora, titularii acestor funcții și posturi, cu excepția celor instituite prin documente secretizate. Formarea resursei informaționale în cauză se realizează prin intermediul funcționării Registrului. Sistemul informațional este, de asemenea, un instrument de asigurare a unui management eficient al personalului și de prezentare a informației organelor abilitate.

18.3 În scopul asigurării unei guvernări transparente și eficiente prin furnizarea informației despre toate funcțiile publice vacante sau temporar vacante pentru ocuparea căror autoritățile publice organizează concurs pe un portal unic, accesibil tuturor categoriilor de utilizatori, Cancelaria de Stat a elaborat și promovat Hotărârea Guvernului nr.1022/2013 cu privire la crearea și

administrarea portalului guvernamental unic al funcțiilor publice pentru ocuparea cărora autoritățile publice organizează concurs.

18.4 În ceea ce ține de aplicabilitatea mecanismului de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.967/2016, dintre 21 autorități publice centrale, 11 au elaborat proceduri/reglementări interne privind transparența în procesul decizional și două instituții au raportat despre elaborarea unui ordin intern în acest sens, 21 dintre autorități au desemnat responsabili de coordonare a procesului de consultare publică, 21 autorități au instituit și au funcțională linie telefonică pentru informare, inclusiv pentru conlucrare cu societatea civilă, 11 autorități au elaborat și publicat pe pagina oficială listele părților interesate cu care conlucrează pe domeniile de competență;

18.5 Sistemul Informatic legislativ "MoldLex" include produse program și baze de date cu caracter juridic. La momentul actual Sistemul include următoarele componente:

- baza de date "Legislația Republicii Moldova"²³;
- baza de date "Practica judiciară";
- baza de date "Dicționar legislativ";
- programe de consultare a bazelor de date (legislația, practica);
- programul pentru actualizarea bazelor de date.

18.6 Baza de date legislative "e-Lex" conține acte normative, acorduri internaționale și bilaterale la care Republica Moldova este parte, publicate în revista "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" și în alte surse oficiale, începând cu anul 1989, în limbile română și rusă. Această bază de date poartă un caracter informativ și oferă posibilitatea de căutare a actelor după diverse criterii, a le vizualiza, salva sau imprima.

18.7 Platforma MCloud reprezintă o infrastructură informațională guvernamentală comună, care funcționează în baza tehnologiei de „cloud computing” („nor informațional”) găzduită în infrastructura consolidată de centre de date. Platforma reprezintă un model de furnizare a serviciilor TI, prin intermediul sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice, precum și al rețelelor publice de comunicații, exclusiv prin canale securizate de acces și transport de date. Tehnologia „cloud computing” a platformei MCloud este prevăzută pentru utilizarea exclusivă de către autoritățile administrative centrale și structurile organizaționale din sfera lor de competență, subordonate Guvernului (APC) și constituie un model de livrare inovator, bazat pe consum de infrastructură, platformă și software ca servicii.

Platforma informațională în domeniul protecției drepturilor de proprietate intelectuală, formată din sistemul informațional în domeniul obiectelor de proprietate intelectuală (SI e-OPI) și sistemul informațional „registrul 12 cererilor de intervenție” (SI e-RCI), a fost instituită prin Hotărârea Guvernului nr. 721/2020, în vigoare din 23.11.2020. Cu suportul I.P: Serviciul Tehnologia

²³ Baza de date conține versiunea electronică a actelor juridice adoptate și publicate în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" și alte ediții oficiale, în limbile română și rusă. În același timp, baza de date conține legi și acte normative modificate (la zi) conform actelor despre modificări. Modificările sunt operate conform prevederilor legislației, la data intrării acestora în vigoare.

Informației și Securitate Cibernetică (STISC) au fost realizate măsurile tehnice pentru migrarea sistemului informațional pe platforma guvernamentală MCloud. La moment, SI e-OPI este în proces de testare.

18.8 Cetățenii Republicii Moldova pot adresa solicitări și petiții pe platforma E - petiții- sistemul Informațional de gestiune electronică a petițiilor, care permite supravegherea automatizată a proceselor de gestiune a informației privind petițiile adresate conducerii Parlamentului Republicii Moldova și asigură posibilitatea prestării serviciilor calitative petiționarilor.

18.9 Ținând cont de obiectivele Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020, precum și de obiectivului nr.16 al Agendei pentru Dezvoltare Durabilă, care urmărește „*Promovarea unor societăți pașnice și favorabile incluziunii pentru o dezvoltare durabilă, asigurarea accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și favorabile incluziunii, la toate nivelurile*” cu suportul proiectului „*Lupta cu corupția prin consolidarea integrității durabile în Republica Moldova*”, implementat de PNUD în cooperare cu Centrul Național Anticorupție, a fost creată PLATFORMA reLAWed²⁴.

Platforma „reLAWed” permite cetățeanului să se implice în perfecționarea cadrului legal. Cu ajutorul acestui instrument, oricine poate semna o lege, normă legală care, în opinia sa, poate fi interpretabilă, care a favorizat sau poate genera un act de corupție. Platforma oferă posibilitatea de a descrie norma problematică, dar și atașarea diferitelor acte/documente/materiale. Toate semnalările pot fi anonime, fără divulgarea datelor cu caracter personal care să contribuie la identificarea persoanei

18.10 Ministerul Apărării a elaborat și publicat Catalogul de date deschise al Ministerului Apărării pe pagina web²⁵ și respectiv, pe portalul guvernamental unic de date deschise www.date.gov.md. Prin Catalog de date deschise se înțelege lista de documente și date structurate în diverse formate (de regulă procesabile: .xls, .csv, .pdf, .doc, .docx etc.), destinate reutilizării. Catalogul conține o listă de documente publice destinate reutilizării (45 de documente), care au fost prezentate spre publicare de către subdiviziunile structurale ale Ministerului Apărării și Marelui Stat Major al Armatei Naționale, autoritățile administrative și instituțiile din subordine. Catalogul se actualizează anual sau la necesitate, ținându-se cont de completarea obligatorie a rubricilor incluse.

18.11 Pagina web²⁶ a instituției Agenției Naționale a Arhivelor conține compartimentul - CERCETARE, unde poate fi identificată informația referitoare la fondurile și colecțiile arhivistice aflate în gestiunea instituției. Este în proces de instalare sistemul electronic „SIA-e -Cancelaria”.

18.12 Consiliul Audiovizualului din Republica Moldova a creat un sistem tehnic informațional eficient pentru angajați, ELO profesional - un sistem pentru managementul informațiilor cu circulație internă.

²⁴ <http://relawed.cna.md/>

²⁵ http://www.army.md/img/userfiles/info/date_deschise/cdd.pdf

²⁶ arhiva.gov.md

18.13 Dezvoltarea continuă a instrumentelor de e-justiție, inclusiv prin digitizarea arhivelor judecătorești reprezintă o etapă importantă în procesul de finalizare a automatizării activității judecătorești și de prestare a unor servicii mai utile justițiabililor și mai eficiente din punct de vedere al costurilor.

18.14 Agenția de Mediu utilizează următoarele sisteme informaționale automatizate, fiecare dintre acestea deținând registre și arhive pe diferite domenii:

1. Sistemul informațional automatizat „Managementul deșeurilor” (SIA „MD”), în calitate de deținător din punct de vedere informațional și registrator al informației, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 682/2018 cu privire la aprobarea Conceptului SIA „MD”.
2. Sistemul informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permissive (SIA GEAP), în calitate de registrator, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 550/2018.
3. Sistemul informațional automatizat „Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți” (SIA „RETP”), în calitate de deținător al Registrului național stabilit prin Legea nr. 71-XVI/2007 cu privire la registre. Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 373/2018.
4. Sistemul informațional automatizat „e-Pescuit”, un software de eliberare a permiselor de pescuit sportiv, amator și de agrement, care a fost achiziționat de Agenția de Mediu.

18.15 În perioada de gestiune au fost desfășurate cursuri de instruire internă a angajaților Casei Naționale de Asigurări Sociale pe aspecte ce țin de securitatea informației și a datelor cu caracter personal. Întru stocarea și evidența actelor normative interne în cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale se implementează sistemul informațional e-Biblioteca.

18.16 În cadrul cursurilor de formare profesională în procesul de certificare a angajaților cu atribuții de audit, în Modulul dedicat standardelor internaționale de audit, gestiunea informațiilor oficiale și prezentarea corespunzătoare a informațiilor pentru a îmbunătăți viața cetățenilor constituie una din tematicile de bază. În perioada 2019-2021, aproximativ 120 de angajați ai Curții de Conturi ai Republicii Moldova au audiat cursurile menționate.

18.17 Pe parcursul anului 2021 a avut loc sesiunea de instruire a formatorilor din cadrul ministerelor și Cancelariei de Stat pentru punerea în aplicare a Ghidului metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, organizată de către Cancelaria de Stat în cadrul Proiectului ”Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în implementarea Agendei 2030”.

18.18 Pe parcursul anului 2021 angajații Ministerului Finanțelor au participat la Cursul de dezvoltare profesională organizat la comanda de stat la Academia de Administrare Publică cu tematica „Elaborarea și coordonarea proiectelor de acte normative”.

Articolul 10 – Documente făcute publice la inițiativa autorităților publice

19.1 Pentru asigurarea transparenței publice, pe site-urile oficiale ale instituțiilor publice sunt publicate materiale precum: comunicate de presă, cadrul normativ relevant activității (hotărâri de guvern, ordine, regulamente), proiecte de acte normative supuse inițierii și consultării publice, rapoarte de activitate, studii relevante domeniului etc.

19.2. În vederea asigurării transparenței în procesul decizional, pe pagina web oficială a ministerelor și autorităților publice centrale, la compartimentul Transparență decizională, sunt plasate rezultatele consultărilor publice. Totodată, asigurarea transparenței decizionale de către APC este monitorizată de către Cancelaria de Stat (CS), cu elaborarea unui raport anual în acest sens. Rapoartele de monitorizare menționate sunt elaborate în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 967/2016 și plasate pe pagina web oficială²⁷ a CS la compartimentul Transparență decizională, rubrica Rapoarte. Rezultatele monitorizării de către TI-Moldova a politicii publice *Transparența decizională în 12 APC*²⁸ atestă că deși toate entitățile monitorizate au reușit să creeze pe paginile lor web rubrici dedicate transparenței decizionale, aceste rubrici trebuie în continuare dezvoltate.

19.3 www.particip.gov.md este o platformă care facilitează dialogul dintre cetățeni și Guvern. Pe site-ul respectiv, toți cei interesați pot accesa anunțuri privind inițierea elaborării actelor normative, dar și proiectele de documente supuse consultărilor publice care sunt postate de către instituțiile responsabile de promovarea actelor normative. Această platforma poate fi consultată și de cetățenii aflați în diasporă, în acest sens, cetățenii aflați în afara țării pot lua parte la procesul decizional contribuind la îmbunătățirea actelor elaborate.

19.4 www.emoldovata.gov.md este o nouă platformă lansată în 2021, destinată cetățenilor stabiliți în afara țării, care conține mai multe rubrici la care pot fi accesate documente oficiale ce prezintă interes pentru diaspora:

- Rubrica *Politica în domeniul Diaspora-Migrație-Dezvoltare* (DMD), conține viziunea, cadrul normativ și instituțional în domeniu
- La rubrica *Migrație*, pot fi accesate Acordurile bilaterale pe diverse domenii încheiate cu statele de destinație.
- Rubrica *Guvern-Diaspora* conține informații referitoare la colaborarea cu BRD, programele implementate de birou, precum și cadrul normativ care reglementează aceste programe.
- Rubrica *E-Biblioteca* conține diverse materiale informative, ghiduri, destinate diasporei.

19.5 Ministerul Apărării, publică pe portalul guvernamental de date deschise, în mod proactiv, date cu caracter public, pe care le elaborează și le deține după cum urmează:

- Recrutarea în Forțele Armate;

²⁷ www.cancelaria.gov.md

²⁸ Raportul TI-Moldova "Monitorizarea politicilor anticorupție în autoritățile publice centrale", 2020, pag. 20 (rezultatele monitorizării politicii Transparența decizională) <http://www.transparency.md/wp-content/uploads/2020/10/Raport-monitorizare-generalizat-1.pdf>

- Tabelul de evidență a activității grupelor de deminare pe ani;
- Participarea militarilor Armatei Naționale în misiuni internaționale;
- Informație cu privire la proiectul NATO/PfP privind distrugerea pesticidelor;
- Lista asociațiilor neguvernamentale;
- Aviz publicitar privind atribuirea contractelor de achiziții publice;
- Planul de achiziții publice;
- Lista centrelor militare teritoriale;
- Lista părților interesate;
- Examinarea petițiilor adresate Ministerului Apărării;
- Planul de instruire în instituțiile de învățământ militar;
- Raportul privind transparența în procesul decizional;
- Repartizarea bugetului Armatei Naționale;
- Serviciile prestate contra plată de către instituțiile Ministerului Apărării;
- Catalogul de date deschise;
- Lista tratatelor internaționale;
- Numărul combatanților căzuți în acțiunile de luptă în conflictul de la Nistru;
- Numărul militarilor originari din Republica Moldova, decedați în Războiul din Afganistan.

Selectarea și prezentarea documentelor publice, precum și a datelor structurate pe care le deține Ministerul Apărării, a fost efectuată în corespundere cu prevederile Legii nr.245/2008 cu privire la secretul de stat, Legii nr.139/2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, și Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Totodată, pe pagina web oficială a Ministerului Apărării, la rubrica transparență decizională, pot fi accesate:

- Regulile interne privind procedurile de informare;
- Responsabilul de coordonarea procesului de consultare publică;
- Programele anuale/trimestriale de elaborare a proiectelor de acte normative;
- Anunțurile privind inițierea elaborării deciziei;
- Anunțurile privind retragerea unui proiect din procesul de elaborare;
- Anunțurile privind organizarea consultării publice;
- Deciziile adoptate;
- Rezultatele consultării publice;
- Raportul anual;
- Alte informații;
- Lista părților interesate;
- Modul de participare.

19.6 Casei Națională de Asigurări Sociale, întru asigurarea și promovarea transparenței și bunei guvernări, precum și facilitarea accesului la documentele oficiale, publică pe pagina web-oficială actele normative interne ce au impact asupra mediului extern, de asemenea a fost publicat Regulamentul cu privire la procedurile de elaborare, informare, consultare, participare și adoptare a deciziilor în cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale, aprobat prin ordin intern.

19.7 În scopul asigurării accesibilității informațiilor și mediatizării activității, ședințele Curții de Conturi de examinare a rezultatelor de audit sunt publice și sunt transmise live pe site-ul oficial al instituției²⁹ și pe conturile din rețelele de socializare www.facebook.com www.youtube.com. Un instrument de comunicare și asigurare a transparenței instituției este pagina web oficială, care este actualizată, cu regularitate și conține toate informațiile de interes public. De asemenea, o atenție sporită este acordată colaborării cu platformele informaționale și mass-media electronice, pentru organizarea transmisiunii live. Astfel, în anul 2020, în presa electronică au fost publicate circa 360 de articole referitor la activitatea de audit a Curții de Conturi.

19.8 În cadrul Agenției Naționale de Integritate, cu referire la implementarea Convenției cu privire la accesul la documentele oficiale, au fost organizate instruirii pentru pregătirea profesională a personalului privind asigurarea transparenței în procesul decizional, dreptului de acces la documentele oficiale și protecției datelor cu caracter personal.

Pe pagina oficială ANI sunt plasate documente cu referire la:

- Misiune, funcții, atribuții, organigramă, regulamente interne, inclusiv privind organizarea și funcționarea subdiviziunilor structurale;
- Cadrul normativ pertinent domeniului de aplicare;
- Planuri anuale de activitate, rapoarte de activitate trimestriale, semestriale și anuale, inclusiv privind achizițiile publice;
- Acte de constatare adoptate de inspectorii de integritate;
- Practica judiciară în instanțele de judecată;
- Transparența în procesul decizional;
- Diverse regulamente, ghiduri, tutoriale video, formulare, etc.
- Acordurile de colaborare încheiate;
- Anunțuri, noutăți și comunicate de presă;
- Informațiile de contact și programul de audiență a cetățenilor;
- Portalul public ce conține toate declarațiile de avere și interese personale depuse în perioada 2012-prezent.
- Registrul interdicțiilor de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, urmare a constatărilor ANI;
- Accesul în Sistemul informațional automatizat „e-Integritate”.

19.9 Pe pagina web oficială a AGEPI³⁰ sunt publicate bazele de date referitoare la obiectele de proprietate intelectuală: mărci³¹, desene și modele industriale³², invenții³³, indicații geografice, denumiri de origine, specialități tradiționale garantate³⁴, soiuri de plante³⁵, obiectele dreptului de autor și drepturilor conexe³⁶.

²⁹ www.ccrm.md

³⁰ www.agepi.gov.md

³¹ <http://www.db.agepi.md/marcireprezentanti/Search.aspx>

³² <http://agepi.gov.md/ro/formulare/design>

³³ <http://www.db.agepi.md/inventions/Search.aspx>

³⁴ <http://www.db.agepi.md/GeogrIndications/SearchGI.aspx>

³⁵ <http://www.db.agepi.md/soideplante/Search.aspx>

³⁶ <http://www.db.agepi.md/opere/>

În bazele de date se conțin și documentele emise de AGEPI cu referire la Obiecte de proprietate industrială (în continuare OPI): avizele provizorii de respingere, deciziile/hotărârile de înregistrare/respingere a OPI, deciziile de înregistrare/respingere a înregistrării contractelor de transmitere a drepturilor asupra OPI, deciziile de acceptare/respingere a introducerii modificărilor în statutul juridic al OPI.

De asemenea, AGEPI deține o publicație lunară - Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală, care include informații oficiale referitoare la cererile de brevetare/înregistrare a OPI în Republica Moldova și titlurile de protecție a OPI acordate, la modificările intervenite în statutul juridic al cererilor și titlurilor de protecție a OPI, precum și la rezultatele examinării contestațiilor în Comisia de contestații a AGEPI, deciziile instanțelor judecătorești privind litigiile legate de OPI, informații de ordin general³⁷.

19.10 Agenția Națională pentru reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației a Republicii Moldova a creat și a pus la dispoziția publicului, pe pagina sa web oficială³⁸, o bază de date care include condițiile de access pe proprietatea publică a statului sau a unităților administrative-teritoriale, inclusive condițiile de utilizare partajată a infrastructurii fizice, precum și entitățile responsabile de acordarea dreptului de access și/sau de utilizare partajată³⁹.

19.11 A fost asigurată plasarea pe pagina web oficială⁴⁰ a Ministerului Finanțelor a informațiilor privind rezultatele monitoring-ului financiar al activității economico - financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, pentru anii 2019-2020.

19.12 Pagina web oficială a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)⁴¹ este actualizată permanent cu informații relevante procesului de subvenționare în conformitate cu exigențele Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Suplimentar, conform prevederilor pct. 1151 din Hotărârea Guvernului nr.455/2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural și întru dezvoltarea platformei de servicii electronice, cu suportul Băncii Mondiale, a fost elaborată aplicația pentru depunerea on-line a dosarelor de solicitare a sprijinului financiar. Ca rezultat, producătorii agricoli au posibilitatea de a depune dosarul de solicitare a sprijinului financiar inclusiv on-line pentru 4 submăsuri de sprijin. Această aplicație reprezintă un prim pas de simplificare a procedurilor de lucru cu beneficiarii de subvenții, astfel încât producătorii agricoli să economisească timp și resurse la depunerea dosarului de subvenționare. Suplimentar, a fost elaborată și lansată harta interactivă a beneficiarilor de subvenții. Harta cuprinde seturi de date privind recepționarea, examinarea și autorizarea subvențiilor inclusiv sub aspect teritorial. Harta interactivă nu conține

³⁷ Varianta electronică a acestuia poate fi consultată la adresa <http://agepi.gov.md/ro/publication/48>

³⁸ <https://www.anrceti.md/>

³⁹ Art.8 alin(2) din Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice

⁴⁰ <https://mf.gov.md/>

⁴¹ <http://aipa.gov.md/>

informații cu caracter personal, întrucât datele reprezentate grafic, cuprind doar denumirea localităților și informații despre sumele de subvenții solicitate/autorizate de AIPA⁴².

19.13 Cu referire la administrația publică locală, legislația în vigoare stabilește un șir de cerințe referitoare la asigurarea transparenței decizionale și asigurarea accesului la actele emise de autoritățile administrației publice locale. În particular, Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală și Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional conțin norme privind obligativitatea consultărilor publice.

Pentru promovarea și implementarea principiului transparenței procesului decizional la nivelul autorităților publice locale a fost creat *Registrul de stat al actelor locale (RSAL)*, care funcționează din 28.10.2018. Acesta include acte emise/aprobate la nivel local, textele electronice ale actelor și permite să asigure executarea cerințelor de transparență în procedura de aprobare a acestora.

Drept urmare, publicul larg/ societatea civilă și mediul de afaceri dispun de acces la actele emise de APL pe partea publică a RSAL – actelocale.gov.md. Registrul actelor locale permite vizualizarea documentelor electronice a actelor emise de APL și accesarea acestora de către orice persoană interesată.

La fel, implementarea Registrului actelor locale a transparentizat activitatea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, care exercită controlul administrativ de legalitate al actelor autorităților publice locale și a eliminat necesitatea deplasării către oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat pentru prezentarea actelor pe suport de hârtie.

Anual, în Registrul de stat al actelor locale sunt publicate circa 200 mii acte (pentru comparație: anul 2018 - 175 992; anul 2019 - 213 071; anul 2020 – 215 083).

III. CONCLUZII ȘI PROVOCĂRI

20. Accesul la informațiile publice este un drept fundamental al persoanei care comportă două aspecte: dreptul de a solicita și dreptul de a primi informații - acest drept înseamnă dreptul de a solicita informații de la autoritățile publice și orice autoritate / instituție publică este obligată să ofere informațiile solicitate, atât timp cât nu există un motiv legitim de a refuza aceste solicitări;

21. Accesul la informație este un drept multidimensional care servește mai multor categorii de interese individuale și de grup și reprezintă o condiție inițială pentru participarea publicului la procesul democratic;

22. Accesul la informațiile protejate de stat trebuie să fie foarte bine reglementat, atât în ce privește procedura de acces, cât și restricționarea acestui drept, ori deschiderea și transparența sunt recunoscute drept parte esențială a guvernărilor moderne;

23. Implementarea Convenției privind accesul la documente oficiale are drept scop: a) crearea cadrului normativ general al accesului la informațiile oficiale; b) eficientizarea procesului de

⁴² Varianta de testare a hărții interactive poate fi accesată, la linkul: <https://siagds.gov.md/aipa/f?p=103:1:2062113962525>

informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității autorităților publice și a instituțiilor publice; c) stimularea formării opiniilor și participării active a populației la procesul de luare a deciziilor în spirit democratic etc.

24. Legislația privind accesul la informație necesită a fi actualizată, cu completarea normelor legii clar, cu evitarea interpretărilor de către cei care trebuie să aplice prevederile legislației;

25. Reprezentanții mass-mediei și ONG propun, revizuirea Legii 982/2000 privind accesul la informații, pentru a defini mai exact și a extinde categoriile solicitanților și furnizorilor de informații; a preciza drepturile și obligațiile acestora, inclusiv publicarea activă a informației de către autorități; a reduce termenul în care autoritățile trebuie să ofere informațiile solicitate; a prevedea mecanisme mai eficiente de asigurare a dreptului la informații, prin constatarea încălcărilor și oferirea remediilor pentru cei ai căror drepturi au fost încălcate.⁴³

27. În practica judiciară există precedente când instanțele de judecată consideră că Legea accesului la informație a devenit inaplicabilă odată cu intrarea în vigoare a Codului administrativ;

28. Având în vedere jurisprudența CtEDO după anul 2000, precum și hotărârile Curții Constituționale a Republicii Moldova din ultimii cinci ani, se impune ajustarea legislației privind accesul la informație la principiile și criteriile statuate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Constituționale;

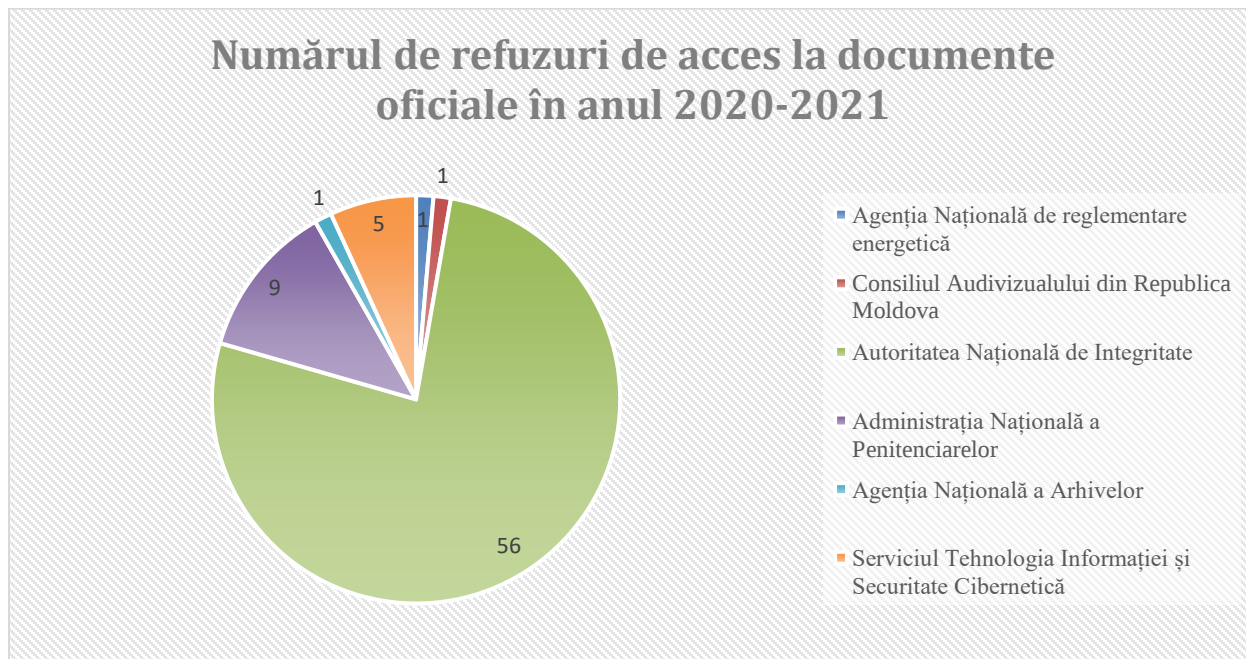
30. Conform prevederilor HG nr. 188/2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet ministerele și alte autorități administrative centrale asigură permanent administrarea conținutului informațional al paginilor oficiale în rețeaua Internet. Totuși, rezultatele monitorizării de către TI-Moldova a politicii publice *Transparența decizională* în 12 APC⁴⁴ atestă că deși toate entitățile monitorizate au reușit să creeze pe paginile lor web rubrici dedicate transparenței decizionale, aceste rubrici trebuie în continuare dezvoltate.

31. Conform aceluiași studiu menționat mai sus, toate entitățile au plasat pe paginile web proiecte de decizii dar nu se furnizează informații referitoare la proiectele adoptate. O problemă constituie și indisponibilitatea rezultatelor consultării publice, toate entitățile având deficiențe în acest sens. Toate entitățile trebuie să îmbunătățească respectarea termenelor de publicare a rapoartelor privind transparența decizională, identificarea și sancționarea cazurilor de încălcare a exigențelor legale.

⁴³ Asociația Presei Independente, <http://api.md/news/view/ro-un-proiect-de-lege-pentru-imbunatatirea-accesului-la-informatiile-de-interes-public-a-fost-prezentat-si-consultat-online-2221?v=1617515367>, http://api.md/upload/video_sf/Descifrare_propuneri_consultari-online_29.05.2020_mp.pdf, CPR Moldova <https://cpr.md/2019/11/26/de-ce-si-cum-trebuie-modificata-legea-accesului-la-informatii/?fbclid=IwAR1DpiCAfDilXIKrVVuL85Mze2wtHTLbZBH1e6VJZjc6wHtIAFc0ku09qYM>, Comunicat de presă, Sedința PN a PaE: Libertatea Presei în Republica Moldova și startul campaniei „Luna Europei” <https://www.eap-csf.md/comunicat-de-presa-sedinta-plenara-a-platfomei-nationale-libertatea-presei-in-republica-moldova-si-startul-campaniei-luna-europei-in-cadrul-platfomei-nationale/>

⁴⁴ Raportul TI-Moldova “Monitorizarea politicilor anticorupție în autoritățile publice centrale”, 2020, pag. 20 (rezultatele monitorizării politicii *Transparența decizională*) <http://www.transparency.md/wp-content/uploads/2020/10/Raport-monitorizare-generalizat-1.pdf>

Diagrama numărului de refuzuri de acces la documente oficiale în anul 2020-2021

ABBREVIERI

AGEPI	Agenția de Stat pentru Protecție Intelectuală
AIPA	Agenția de Intervenție și Plăți în Agricultură
ANI	Autoritatea Națională de Integritate
ANP	Administrația Națională a Penitenciarelor
AOAM	Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală
APC	Administrația publică centrală
APL	Administrația publică locală
CCRM	Curtea de Conturi a Republicii Moldova
CETS	Convenția privind accesul la documentele oficiale
CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
CoE	Consiliul Europei
CPC	Codul de Procedură Civilă
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
CS	Cancelaria de Stat
CtEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
MAEIE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
OGP	Parteneriat pentru guvernare deschisă
OPI	Obiecte de proprietate industrială
PIGD	Programul integrat de gestionare a dosarelor
RSAL	Registrul de Stat al actelor locale
UE	Uniunea Europeană